

UPPSALA
UNIVERSITET

Kielen elvytyksestä

Leena Huss

Hugo Valentin-centrum

Uppsala

Virallinen vähemmistökieliä tukeva kielipolitiikka

- Saamalla kielilain tuki Norjassa, Ruotsissa ja Suomessa
- Meänkieltä(kin) koskeva kielilaki Ruotsissa
- Saamalla, meänkielellä ja kveenillä kansallisen vähemmistökielen status Euroopan neuvoston vähemmistökielisopimuksen mukaan
 - Kveeniä lukuun ottamatta kaikilla nykyään omia hallintoaluekuntia

UPPSALA
UNIVERSITET

Finland	Del II	Del III	Förvaltnings- Kommuner	År
<i>Samiska</i>		Nordsamiska Enaresamiska Skoltsamiska	4 Nordsamiska Enaresamiska Skoltsamiska	1998

Sverige	Del II	Del III	Förvaltnings- Kommuner	År
<i>Samiska</i>		("Samiska inkl alla varieteter") Nordsamiska Lulesamiska Sydsamiska	4 Nordsamiska Lulesamiska	2000
		Nordsamiska Lulesamiska Sydsamiska	18 Nordsamiska Lulesamiska Sydsamiska	2010
			19 Nordsamiska Lulesamiska Sydsamiska	2011
<i>Meänkieli</i>		Meänkieli	5	2000
			6	2010

UPPSALA
UNIVERSITET

Norge	Del II	Del III	Förvaltnings- kommuner	År
<i>Samiska</i>	Lulesamiska Sydsamiska	Nordsamiska	6 Nordsamiska	1998
	Lulesamiska Sydsamiska	Nordsamiska	7 Nordsamiska Lulesamiska	2006
	Lulesamiska Sydsamiska	Nordsamiska	8 Nordsamiska Lulesamiska Sydsamiska	2008
<i>Kvänska</i>	Kvänska		-	1998

- Vähemmistöt ja vähemmistökielet saavat enemmän huomiota kuin ennen
- Monissa hallintoaluekunnissa enemmän aktiiveja kuin ennen

Onnistumisen edellytyksiä

Kolme tärkeää edellytystä
François Griniä (2003) mukailleen

- Mahdollisuus oppia kieltä
- Mahdollisuus käyttää kieltä
- Halu käyttää kieltä

– Halu käyttää kieltä

Miten houkutella mukaan ihmisiä, jotka osaavat kieltä, mutta eivät halua käyttää sitä? Kuinka parannella vanhoja arpia? Kuinka vahvistaa halua ottaa takaisin menetetty kieli? Ja kuinka edistää kielellistä suvaitsevuuutta, kun kielestä on tullut niin herkkä asia?

On tärkeää

- välttää liian tiukkoja tapoja määritellä, mitä on "kielitaito", "vähemmistökielen puhuja", "kaksikielinen" ym. Kynnys voi käydä liian korkeaksi.
- välttää liian puristisia asenteita, jotka voivat pelästyttää potentiaalisia puhujia.
- välttää kielensä menettäneiden arvostelemista. Kielen menetykseen on aina syynsä.
- hyväksyä, että sekä yksittäisillä ihmisillä että ryhmillä voi olla hyvinkin erilaisia tavoitteita omissa elvytyshankkeissaan.

- Elvytys koskee aina muutakin kuin kieltä
- Liittyy yleensä etnisiin herätysliikkeisiin, dekolonisaatioon, vähemmistöjen emansipaatioon ja voimauttamiseen
- Edellyttää aikaisemmin stigmatisoitujen kielten tai varieteettien uudelleen arviointia

- Elvytys ei yleensä ole yksisuuntaista, vaan assimilaatiota ja tietoista elvytystä tapahtuu samanaikaisesti. Monesti se tuntuu turhauttavalta.
- Eri puolilla maata tilanne saattaa olla hyvinkin erilainen. Vaikeata saada mukaan uusia piirejä.

- Yleensä seurataan vain kahta kieltä – vähemmistö- ja enemmistökieltä – vaikka todellisuudessa mukana on useampia kieliä. Monikielisyys on tosiasia nyky-yhteiskunnassa, mikä voi olla sekä vaikeuttava että helpottava tekijä.

UPPSALA
UNIVERSITET

- Koska kieli on "turvassa"?
- Koska on "liian myöhäistä"?